

OLIV TA'LIMDA AKADEMIK XIZMATLARNI BOSHQARISHDA ERGONOMIK KOMPETENTLIK INDIKATORLARINI BAHOLASH METODOLOGIYASI

To'xtamurodov Azizbek Azimjon o'g'li

Namangan davlat universiteti, p.f.f.d, (PhD)

G-mail: tuxtamurodovazizbek@gmail.com, +998941501510

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida akademik xizmatlarni boshqarish jarayonida ergonomik kompetentlik indikatorlarini baholash metodologiyasi o'rganilgan. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida registrator ofislari va akademik xizmat ko'rsatish bo'limlari talabalarga xizmat ko'rsatish, o'quv jarayonini boshqarish hamda ma'lumotlar almashinuvi jarayonlarini tashkil etishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli ushbu tizimda faoliyat yuritayotgan menejrlarning ergonomik kompetentligini baholash va rivojlantirish dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi. Tadqiqot jarayonida ergonomik kompetentlik indikatorlarini aniqlash, ularni baholash mezonlarini ishlab chiqish hamda akademik xizmatlarni boshqarish samaradorligini oshirish imkoniyatlari tahlil qilindi.

Kalit so'zlar: ergonomik kompetentlik, akademik xizmatlar, oliy ta'lim boshqaruvi, registrator ofisi, baholash indikatorlari, ta'lim menejmenti, ergonomika, xizmat ko'rsatish sifati.

МЕТОДОЛОГИЯ ОЦЕНКИ ИНДИКАТОРОВ ЭРГОНОМИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В УПРАВЛЕНИИ АКАДЕМИЧЕСКИМИ УСЛУГАМИ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация: В данной статье исследуется методология оценки индикаторов эргономической компетентности в процессе управления академическими услугами в высших образовательных учреждениях. В современной системе высшего образования офисы регистратора и подразделения академических услуг играют важную роль в обслуживании студентов, управлении учебным процессом, а также в организации процессов обмена информацией. В связи с этим оценка и развитие эргономической компетентности менеджеров, осуществляющих деятельность в данной системе, является актуальной научной проблемой. В ходе исследования были определены индикаторы эргономической компетентности, разработаны критерии их оценки, а также проанализированы возможности повышения эффективности управления академическими услугами.

Ключевые слова: эргономическая компетентность, академические услуги, управление высшим образованием, офис регистратора, индикаторы оценки, образовательный менеджмент, эргономика, качество обслуживания.

METHODOLOGY FOR ASSESSING ERGONOMIC COMPETENCY INDICATORS IN THE MANAGEMENT OF ACADEMIC SERVICES IN HIGHER EDUCATION

Abstract: *This article examines the methodology for assessing ergonomic competency indicators in the management of academic services in higher education institutions. In the modern higher education system, registrar offices and academic service departments play a crucial role in providing student services, managing the educational process, and organizing information exchange processes. Therefore, assessing and developing the ergonomic competency of managers operating within this system represents a relevant scientific issue. The study identifies ergonomic competency indicators, develops criteria for their assessment, and analyzes opportunities to improve the effectiveness of academic service management.*

Keywords: *ergonomic competency, academic services, higher education management, registrar's office, assessment indicators, educational management, ergonomics, service quality.*

KIRISH

Hozirgi kunda oliy ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, boshqaruv tizimini takomillashtirish hamda talabalarga ko'rsatiladigan xizmatlar sifatini oshirishga qaratilgan. Bu jarayonda akademik xizmatlarni boshqarish tizimi muhim ahamiyat kasb etadi.

Akademik xizmatlar oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilan ishlash, o'quv jarayonini tashkil etish hamda akademik ma'lumotlarni boshqarish jarayonlarini o'z ichiga oladi. Ushbu xizmatlarning samaradorligi ko'p jihatdan ushbu tizimda faoliyat yuritayotgan menejrlarning kasbiy kompetentligiga bog'liq.

Zamonaviy boshqaruv tizimida inson omili, axborot texnologiyalari hamda ish muhiti o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik muhim ahamiyat kasb etadi. Ergonomika fanida ushbu jarayon inson–axborot–muhit tizimi orqali izohlanadi. Akademik xizmatlarni boshqarishda ergonomik yondashuvdan foydalanish ish samaradorligini oshirish, xizmat ko'rsatish jarayonlarini optimallashtirish hamda xodimlarning ish faoliyatini samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Shu sababli akademik xizmatlarni boshqarish jarayonida ergonomik kompetentlik indikatorlarini aniqlash va baholash metodologiyasini ishlab chiqish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ergonomika va ta'lim menejmenti sohalarida inson omilining ahamiyati keng o'rganilgan. Ergonomika inson faoliyatini

samarali tashkil etish, ish sharoitlarini optimallashtirish hamda mehnat samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy yo'nalish hisoblanadi.

Xorijiy tadqiqotlarda ergonomik yondashuv ish jarayonlarini optimallashtirish, texnologik tizimlarni inson imkoniyatlariga moslashtirish hamda boshqaruv samaradorligini oshirish vositasi sifatida qaraladi.

Ta'lim menejmenti sohasidagi ilmiy tadqiqotlar esa universitetlarda akademik xizmatlarni boshqarish tizimini modernizatsiya qilish zarurligini ta'kidlaydi. Ayniqsa, registrator ofislari va akademik xizmat ko'rsatish markazlari talabalar bilan ishlash jarayonlarini markazlashtirish hamda xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Shu bilan birga ilmiy adabiyotlarda akademik xizmatlarni boshqarishda ergonomik kompetentlik indikatorlarini baholash metodologiyasi yetarli darajada o'rganilmagan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

- tizimli tahlil metodi
- pedagogik kuzatuv
- modellashtirish metodi
- so'rovnoma
- statistik tahlil

Tadqiqot metodologiyasi akademik xizmatlarni boshqarishda ergonomik kompetentlik indikatorlarini aniqlash va baholash mezonlarini ishlab chiqishga qaratildi.

Ergonomik kompetentlik quyidagi asosiy komponentlar orqali baholandi:

1. Texnologik kompetentlik
2. Kommunikativ kompetentlik
3. Boshqaruv kompetentligi
4. Psixologik barqarorlik
5. Ish muhitini tashkil etish kompetentligi

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari akademik xizmatlarni boshqarishda ergonomik kompetentlikni baholash uchun bir qator indikatorlar tizimini ishlab chiqish imkonini berdi.

Ergonomik kompetentlik indikatorlari

No	Indikator nomi	Tavsifi	Baholash darajasi
1	Axborot texnologiyalaridan foydalanish	Elektron tizimlar bilan ishlash darajasi	yuqori, o'rtta, past
2	Kommunikativ kompetentlik	Talabalar bilan samarali muloqot	yuqori, o'rtta, past
3	Ish joyining ergonomik tashkil etilishi	Mehnat sharoitlarining qulayligi	yuqori, o'rtta, past
4	Stressga chidamlilik	Murakkab vaziyatlarda ishlash qobiliyati	yuqori, o'rtta, past
5	Boshqaruv kompetentligi	Jarayonlarni samarali tashkil etish	yuqori, o'rtta, past

Tadqiqot natijalariga ko'ra akademik xizmatlarni boshqarishda ergonomik kompetentlik indikatorlari xizmat ko'rsatish sifatini oshirish hamda boshqaruv jarayonlarini optimallashtirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida akademik xizmatlarni boshqarish jarayonida ergonomik kompetentlik indikatorlarini aniqlash va baholash muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Zamonaviy universitet boshqaruv tizimida akademik xizmatlar talabalarga xizmat ko'rsatish, o'quv jarayonini tashkil etish hamda akademik ma'lumotlarni boshqarishning asosiy mexanizmlaridan biri hisoblanadi. Shu sababli ushbu tizimda faoliyat yuritayotgan menejerlarning kasbiy kompetentligini baholash va rivojlantirish ta'lim xizmatlari sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari registrator ofisi va akademik xizmat ko'rsatish bo'limlari faoliyatida ergonomik kompetentlik indikatorlarini joriy etish xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi. Xususan, ish jarayonlarini optimallashtirish, axborot oqimini samarali boshqarish hamda xodimlarning kasbiy

kompetentligini rivojlantirish orqali akademik xizmatlar samaradorligini sezilarli darajada oshirish mumkin.

Shuningdek, tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida akademik xizmatlarni boshqarish tizimini modernizatsiya qilish jarayonida ergonomik yondashuvdan foydalanish zarurligini ko'rsatdi. Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar, elektron boshqaruv platformalari hamda avtomatlashtirilgan xizmat ko'rsatish tizimlarining joriy etilishi akademik xizmatlarni boshqarish jarayonini sezilarli darajada takomillashtirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi:

- oliy ta'lim muassasalarida akademik xizmatlarni boshqarishda ergonomik kompetentlik indikatorlari tizimini joriy etish;
- registrator ofisi va akademik xizmat ko'rsatish bo'limlari xodimlari uchun maxsus malaka oshirish dasturlarini tashkil etish;
- ish joylarini ergonomik talablar asosida tashkil etish hamda zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash;
- elektron boshqaruv tizimlari va raqamli xizmatlar platformalaridan foydalanish darajasini oshirish;
- akademik xizmatlarni boshqarish jarayonini monitoring qilish va baholash mexanizmlarini takomillashtirish;

Umuman olganda, akademik xizmatlarni boshqarishda ergonomik kompetentlik indikatorlarini baholash metodologiyasini joriy etish oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish, talabalarga ko'rsatiladigan xizmatlar sifatini yaxshilash hamda ta'lim muassasalarining zamonaviy boshqaruv tizimini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullaev S.X. O'qituvchilar ergonomik madaniyatini takomillashtirishning nazariy-metodik asoslari (Malaka oshirish va qayta tayyorlash tizimida) // Monografiya. – GlobeEdit is a trademark of international Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group 17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius 2020. – 121 b. ISBN:978-620-0-60756-0.
2. Воронина Е.В. Научная организация педагогического труда. Педагогическая эргономика. Учебное пособие для академического бакалавриата. Москва-Юрайт-2017г.

3. Абдуллаев С.Х., Шодманов Қ.О. Талабаларни бошқарув фаолиятига тайёрлашга тизимли ёндашув // Халқ таълими журнали. – Тошкент, 2008.
4. ПЕДАГОГИКА ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШИ ТАЛАБАЛАРИНИ ЭРГОНОМИК ФАОЛИЯТГА ТАЙЁРЛАШ, С.Х.Абдуллаев, А.А.Тўхтамуродов, Современное образование (Узбекистан), 9-16, 2025
5. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF PREPARING INFORMATICS TEACHERS FOR ERGONOMIC ACTIVITIES, A.TO'XTAMURODOV, INTERNATIONAL JOURNAL 4 (10), 205-211, 2024
6. БЎЛАЖАК ИНФОРМАТИКА ЎҚИТУВЧИЛАРИГА ПЕДАГОГИКА ФАНИНИ КОМПЬЮТЕР ДАСТУРЛАРИ ВОСИТАСИДА ЎҚИТИШНИНГ ЭРГОНОМИК АСОСЛАРИ, С.Х.Абдуллаев, А.А.Тўхтамуродов, Современное образование (Узбекистан), 55-63, 2023